Fra Det Kgl. Biblioteks tekstportal (tekster.kb.dk)

Forfatter: Heiberg, Johan Ludvig

Titel: Recensenten og Dyret

Citation: Heiberg, Johan Ludvig: ”Recensenten og Dyret”, i Heiberg, Johan Ludvig: *Dramatik i udvalg*, udg. af Jens Kr. Andersen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 2000, s. 263. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-heibergjl04val-shoot-workid90201.pdf (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Dramatik i udvalg

Recensenten og Dyret.
Vaudeville.
Opført første Gang paa det Kongelige Theater den 22de October 1826.

264
265

Personerne.

- Pryssing, Bogbinder.
- Viva, hans Datter.
- Keiser, en ung juridisk Student.
- Trop, en gammel juridisk Student paa 60 Aar.
- Ledermann, Skribent.
- Klatterup, Bogtrykker.
- Nonpareil, Taskenspiller.
- Madame Voltisubito, Berideske.
- Rose, Opvartningspige.
- Første Herre.
- Anden Herre.
- En Dame.
- Chor af Tilskuere.

Handlingen foregaaer ved Kilden i Jægersborg Dyrehave.

266

Skuepladsen forestiller den bagerste Indgang til eet af Teltene i Dyrehaven. I Forgrunden en grøn Plads med Træer, og med Borde og Bænke til begge Sider. I Midten af Theatret er Teltet, som er aabent heelt igjennem, saa at man paa den anden Side i Baggrunden seer Promenaden, hvor Folk bestandig gaae forbi. I Teltet staae lange dækkede Borde med Flasker, Glas, Frugter o. s. v. Under hele Skuespillet sees Verten og Opvartningspigerne beskjæftigede derinde; Folk komme af og til derind, kjøbslaae, o. s. v. Rose, saa ofte hun ikke er paa Scenen, sees at tage Deel i denne stumme Handling. Ligeledes hører man af og til, i Frastand, Trompeter, Trommer, Lirekasser, forsaavidt som dette ikke forstyrrer Musiken eller Dialogen. Indgangen fra Scenen til Teltet maa kunne lukkes med et bevægeligt Gardin.

267

Første Scene.

Keiser (*siddende ved Bordet paa høire Haand i Forgrunden*.)

Rose (*bringer ham en Flaske og et Par Glas*.)

Rose.

Her er Vinen, Herr Keiser!

Keiser

(seer paa hende med Forundring og springer op.)

Hvad seer jeg? Rose! Du her?

Rose.

Til Tjeneste, Herr Keiser!

Keiser.

Men hvorledes gaaer det til? Har Du forladt Studenterforeningen?

Rose.

O nei! Jeg vender tilbage dertil, naar Kildetiden er forbi. Men saalænde den varer, er jeg her som Opvartningspige. Her vanker gode Drikkepenge, skal jeg sige Dem.

Keiser.

Drikkepenge! Du har Ret. *(giver hende Penge)* See her, mit Barn!

268

Rose.

O det var saamæn ikke derfor, jeg sagde det.

Keiser.

Behold dem, Rose, behold dem, som et ringe Tegn paa min overvættes Glæde over at træffe Dig her.

Rose.

Herren er alt for god at glæde sig over saa lidt.

Keiser.

Nei Rose, det er ikke lidt; det er en Himlens Styrelse.

Rose.

Hvorledes det?

Keiser.

Du kan gjøre mig en overordentlig Tjeneste.

Rose.

De har at befale.

Keiser.

Kan Du huske den Aften i Vinter, da Du mødte mig paa Trappen i Studenterforeningen, og sagde til mig: »Herr Keiser, De er bleven saa alvorlig, saa stille; De gaaer Deres lige Gang, og seer hverken tilhøire eller tilvenstre. Naar man ikke vidste bedre, skulde man troe eet af to: enten at De er forelsket, eller at De gaaer i Giftetanker.«

Rose.

Ja, det kan jeg godt huske, og jeg troer heller ikke at jeg tog Feil.

Keiser.

Nei, visselig ikke. Hør, Rose, Du er en forstandig, en listig Pige. Dig tør jeg gjerne betroe Sandheden.

269

Rose.

Det skal Herren have Tak for; men saa maa De love mig, at De ikke betroer mig noget som jeg allerede

veed.

Keiser.

Som Du allerede veed? Veed Du da allerede noget?

Rose.

O det er ikke stort hvad jeg veed. Men Navnet paa hende, som Deres Hjerte brænder for, behøver De i det mindste ikke at sige mig.

Keiser.

Du sætter mig i Forundring. Men hvorledes skulde Du kunne vide det? Jeg har holdt det saa hemmeligt. Ikke en eneste Fortrolig har jeg.

Rose.

Det siger intet. Med en lille Smule Øvelse lærer man snart, at læse enhver ung Herre hans Kjærestes Navn ud af Øinene.

Keiser.

Det er umuligt. Hvem er det da?

Rose.

Det er en Pige .....

Keiser.

Ja, det er sandt.

Rose.

I Kjøbenhavn.

Keiser.

Rigtig.

270

Rose.

Hun har en Fader .....

Keiser.

Ja, det har alle Piger.

Rose.

Som er en lærd Mand.

Keiser.

Lærd? Nei, Du er paa et galt Spor.

Rose.

Ja, da er han dog i det mindste Bogbinder.

Keiser.

Men Du er en Hexemester.

Rose.

Og hedder Pryssing.

Keiser.

Men hvor i al Verden .....

Rose.

O tie stille, Herre! Vi Piger vide Beskeed om alt sligt. Jeg har allerede længe vidst, at De var skudt i JomfrueViva Pryssing.

Keiser.

Nu, finder Du ikke at min Smag er god?

Rose.

Fortræffelig. - Og jeg skal sige Dem mere. Hun har sat Dem Stævne her ude i Dyrehaven idag, her i Teltet.

271

Keiser.

Nei, nu troer jeg virkelig, Du staaer i Pagt med .....

Rose.

O tal ikke ud! Hvem skulde jeg staae i Pagt med? Med en lille Fugl som fortæller mig alt nyt.

Keiser.

Det maa være een af Odins Ravne.

Rose.

Saamæn! den har meget tilfælleds med en Ravn; den er sort som en Ravn, den snakker som en Ravn, og den er forslugen som en Ravn.

Keiser.

Men hold dog op at tale i Gaader.

Rose.

Velan, jeg vil ikke fixere Dem længere. Min Ravn er hverken meer eller mindre end Herr Trop.

Keiser.

Trop? Den gamle Student, som har læst til juridisk Examen i over 30 Aar, og endnu ikke har faaet den?

Rose.

Netop ham. Han har sagt mig, at Herr Pryssing var ventendes herud idag med sin Datter, og deraf kunde jeg jo let slutte, at De ogsaa vilde komme.

Keiser.

Men hvorfra i al Verden kjender Du den gamle Kegle?

Rose.

Jeg har godt for at kjende ham; han boer jo her i Teltet.

272

Keiser.

Hvorledes?

Rose.

Han har tinget sig i Kost og Logis herude, saalænge Kildetiden varer, for en Rigsdaler om Ugen.

Keiser.

Hvorfor?

Rose.

Ja, det maa vor Herre vide. Han gjør ikke andet end skrive og skrive og skrive.

Keiser.

Hvad skriver han da?

Rose.

Det forstaaer jeg mig ikke paa. Men De behøver blot at lukke Bordskuffen op, den er ganske fuld af hans Skrifter.

Keiser
(aabner Bordskuffen, tager nogle Papirer ud, og læser.)

»Forsøg til en Kunstkritik over ..... Tr..... Trom.... Tromme-Majorens sceniske Fremstillinger. Paa en Tid, da al Sands for høiere Kunstnydelse synes at være forsvunden, var det et dobbelt glædeligt Phænomen for Anmelderen, at høre denne brave Kunstner, hvis Forestillinger han imidlertid var forhindret fra at overvære, formedelst en Forkjølelse der havde slaaet sig paa Øret .....« Ha ha ha! han maa være gaaet fra Forstanden.

(lægger Papirerne tilbage i Skuffen.)

Rose.

Ja meget klog er han just ikke.

273

Keiser.

Ih det er jo fortræffelige Løier. Jeg kjender ham godt. Hvor er han?

Rose.

Han gjør sig en lille Eftermiddagstour oven paa Maden. Om et Øieblik maa han være her. Men hvad var det for en Tjeneste jeg skulde bevise Herren?

Keiser.

O Din Strik! naar Du veed al Resten, saa veed Du det med.

Rose.

Nei saavidt rækker ikke mit Syn.

Keiser.

Kjære Rose! Du skal begunstige min Sammenkomst med Viva, see at faae Faderen beskjæftiget, og i det mindste ikke røbe os for ham.

Rose.

Ikke andet end det? Ja det forstaaer sig jo af sig selv. Men jeg haaber da, at De har redelige Hensigter, og begjærer Jomfruens Haand af Faderen, saasnart Leiligheden tilbyder sig.

Keiser.

Jeg har intet varmere Ønske end dette. Men jeg tør endnu ikke tænke paa at gaae aabenlyst tilværks; thi Pryssing er i daarlige Omstændigheder, og forlanger at hans Svigersøn skal have contante Penge, for at kunne hjelpe ham ud af hans Forlegenhed. Han har allerede for nogen Tid siden paa en ikke meget høflig Maade ladet mig forstaae med, at jeg skulde blive ham fra Halsen.

Rose.

Det kan De jo let føie ham i, naar De blot ikke bliver Jomfruen fra Halsen.

274

Keiser.

Du har et snildt Hoved, Rose. Du gjør endnu Din Lykke her i Verden.

Rose.

Det haaber jeg ogsaa, thi jeg forlanger ikke Umuligheder. Min Brudgom skal ikke bringe mig baade Kjærlighed og Penge.

Keiser.

Du troer ikke at det kan forenes?

Rose.

Nei, man kan ikke have to Inclinationer ad Gangen.

Mel. Steh' mal auf, steh' mal auf, junger Schweitzerlbub.

Keiser.
(tager nogle smaa Breve ud af sin Portefeuille.) Vil Du see?
Disse tre
Har hun skrevet mig til;
Jeg gjemmer dem tro paa mit Bryst,
O ja!
Men især
Dette her
Jeg nu læse Dig vil;
Dets Ord er min Lykke, min Trøst.
(Læser.) »KjæreVen! som en Fugl der forlader sit Buur,
»Skal jeg sværme med Dig i den unge Natur.
»I det Telt
»Der hos Pelt,
»Hvor der vaier et Flag,
»Du seer mig i Eftermiddag.«
275

BEGGE
(læsende.) »Kjære Ven!« &c.

Keiser
(idet han gaaer hen og skjænker i Glassene.) Kom nu hen
Til Din Ven,
For at klinke med ham.

Rose.
Nei, Herre! jeg takker for mig,
O nei!

KEISER
(bringer hende Glasset.) Hvilken Snak!

ROSE
(tagende det.) Mange Tak!
Men det er dog en Skam.

Keiser.
En Skaal vil jeg drikke med Dig:
Gid hun leve, den Nymphe, til Elskendes Held,
Hun som Hjerter forener ved sprudlende Væld!
Kirsten Piil!
O dit Smiil
I det klare Krystal
Min Lykke bebude mig skal.

BEGGE

(i det de klinke.) Gid hun leve, &c.

Keiser.

Saadan skal det være! I Kildevandet drikker man sin Elskedes Skaal; men Kildenymphens egen Skaal bør drikkes i Viin.

276

Rose.

Ja, det er ogsaa min og Vertens Mening, Herr Keiser. Nu, jeg ønsker Dem til Lykke. Jeg skal i alle Maader være paa Deres Bedste. Naar De vil mig noget, behøver De blot at kalde ind i Teltet.

Keiser.

Gaaer Du bort?

Rose.

Ja, jeg har allerede opholdt mig for længe. Der er meget at tage vare paa idag. Farvel saalænge! *(løber ind i Teltet.)*

Anden Scene.

Keiser.

Meget at tage vare paa, siger hun? O saadan en smuk Pige fæstes nok snarere for at underholde Gjæsterne paa en behagelig Maade, end for at arbeide i Kjøkken og Kjælder. - Men seer jeg ret? - Ja tilforladelig, der kommer den fortræffelige Criticus, den ypperlige Forfatter af Bordskuffens æsthetiske Skatkammer, med eet Ord, ja med een Stavelse: Trop; han selv. Jeg veed nok at han har staaet i adskillige Forbindelser med Pryssing; men jeg troede, de vare blevne Uvenner. Han maa dog endnu have noget at gjøre med ham, siden han veed at han og hans Datter komme herud idag. Nu, jeg vil holde gode Miner med ham; maaskee han kan være mig til Nytte i mit Anliggende.

277

Tredie Scene.

Keiser. Trop.

Keiser.

Salve, aestumatissime collega! ornatissime, doctissime, juris studiosissime juvenis!

Trop.

Aa gaae Fanden i Vold med Jeres Latin! Jeg er ør nok i Hovedet af alt det Pluddervelsk, jeg maa høre herude den ganske Dag.

Keiser.

Hvi saa?

Trop.

Taskenspiller-Fransk, Rytter-Italiensk, Tyroler-Tydsk, Vaffel-Hollandsk, Jøde-Polsk, *beaumonde*-Dansk, Abekatte-Sprog og Papegøie-Dialect. Man kommer ingen Vei her, med mindre man har et babylonisk Lexicon og en Beskrivelse over Noæ Ark.

Keiser.

Tør jeg da spørge høistærede Collega, hvad han egentlig vil herude?

Trop.

Collega? hm! *(idet han lægger Hat og Stok bort, og tørrer sig om Panden.)* De kan troe, jeg har nok at bestille her; det er saamæn ikke for min Fornøielses Skyld jeg er her.

Keiser.

O det gjør mig hjertelig ondt at høre!

278

Trop.

De kan troe, naar det ikke var for Examens Skyld, saa satte jeg ikke mine Been her.

Keiser.

Hvorledes? Hørte jeg ret? Det er for at kunne læse til Examen i landlig, uforstyrret Ro, at høistærede Collega er flyttet herud?

Trop.

Ja, gjør De Dem kun lystig. Den veed bedst hvor Skoen trykker .....

Keiser.

Som har Støvlen paa. Ikke sandt? Har maaskee høistærede Collegas Manuducteur taget sit Sommerqvarteer herude, og derved sat Dem i den Nødvendighed at maatte følge med, *studiorum causa*?

Trop.

Nei han har ikke. Men, siden De vil vide det: for at kunne betale Manuducteur, maa jeg først fortjene Penge.

Keiser.

Altsaa Collega fortjener Penge i Dyrehaven? Hvilket misundelsesværdigt Lod! Jeg og alle andre blive af med vore Penge, naar vi komme herud, men Herr Studiosus Trop speculerer herude og vinder.

Trop.

Aa, Studiosus hid og did! De behøver slet ikke at lade mig høre, at jeg endnu ikke er Candidat. *Chi va piano, va sano*.

Keiser.

De kan ogsaa Italiensk?

Trop.

Ja det Ordsprog har jeg lært af Madam Voltisubito.

279

Keiser.

Hvad hører jeg? De staaer i Forbindelse med denne elskværdige Beriderske, som har udsmuglet af Kjøbenhavns Fæstning saa mangt et Hjerte og saa mangen Bankoseddel.

Trop.

Ja, men det taler vi ikke om. De skal ikke gjøre Nar af mig. Jeg kunde for længe siden havt dansk

juridisk Examen med Characteer Beqvem, men det vilde jeg ikke.

Keiser.

Fy! det havde været en Fornærmelse mod Kongens latinske Undersaatter.

Trop.

Jeg kan, hvad Øieblik det skal være, skaffe Attest paa, at jeg har været nær ved at tage latinsk juridisk Examen. Det er jo dog noget.

Keiser.

Det er i alle Maader ligesaa godt, som om De virkelig havde taget den.

Trop.

Saa? Mener De det? Ja, jeg skal nok faae den endnu! Naar *jeg* engang gaaer op, saa kan De troe, jeg veed ogsaa lidt mere om Tingene, end disse nymodens lette Studenterdukker, som blive saa vindige af at gjøre Exercice.

Keiser.

Naa, godt Ord igjen! Lad os ikke mundhugges! Vi ere jo *confratres, musarum alumni*. Jeg seer Tingen fra den rette Side. Jeg mener, at Herr Trop, for at kunne vedblive at være Student, som er det første man kan være paa Jorden, opsætter at tage Examen. Nu, saa skal han ogsaa i Evighed aldrig kaldes Philister, men stedse regnes 280 med til Musatræets unge Skud. Kom, lad os drikke et Glas Viin paa den Forklaring!

Trop.

Et Glas Viin? saamæn!

(De sætte dem ved Bordet.)

Keiser.

See her, dette Glas er reent, ja bedre end reent; thi den smukke Rose har drukket deraf.

Trop.

Rose! see, see!

Keiser.

Er det ikke en smuk Pige?

Trop.

Jo, saamæn er hun saa.

Keiser.

De smukke Pigers og Jurisprudensens Skaal! Skal vi slaae dem sammen i eet Glas?

Trop.

O ja! de gjør hinanden saavist ingen Skade.

(De klinke.)

Keiser.

Lad nu Bacchus aabne vore Hjerter, og fortæl mig hvad De bestiller herude.

Trop.

Ja, det er saamæn ingen Hemmelighed. Det er for Pryssings Regning jeg ligger her.

281

Keiser.

For Pryssings?

Trop.

Er det ikke ogsaa for hans Regning at De er her?

Keiser.

Jeg?

Trop.

Ja vist, De har et godt Øie til Jomfrue Semprififa.

Keiser.

O kald hende ikke saadan. Hun hedder slet og ret Viva.

Trop.

Jo Gu' hedder hun Semprififa. Jeg kan bevise det ved Kirkebogen, at Faderen, som er en Flynder, imellem os sagt, og som forstaaer sig ligesaa meget paa fremmede Sprog, som en Bonde paa Agurkesalat, har ladet hende døbe ovre i Jylland, med det barbariske Navn. Det skulde nu være saa stort.

Keiser.

Hun hedder Viva.

Trop.

Ja, jeg veed saamæn nok hvad hun hedder. Nu kommer Touren til mig at drille Dem, Herr Keiser.

Keiser.

Ligemeget! Men i hvad Ærinde er De her for Pryssing?

Trop.

Det er nok første Gang, De er i Dyrehaven i Aar, siden De ikke veed det, for det er da bekjendt herude over det hele Folkefærd.

282

Keiser.

Nu da?

Trop.

Seer De, Pryssing er en Nar som har sat alle sine Penge til ved at ville være Forlægger af smaa kritiske og æsthetiske Skrifter; han har næsten intet meer at bestille som Bogbinder; han er nær ved at gaae Fallit.

Keiser.

Ja, det veed jeg.

Trop.

Nu tænker han at den ene Daarskab skal bøde paa den anden, og har besluttet at udgive et Ugeblad, for at hjelpe sine Financer paa Fode. Men da vi allerede har saamange ypperlige Blade, saa er han bange for at han ikke kan hamle op med de andre, hvis han ikke leverer Kunstkritiker og Recensioner.

Keiser.

Naa?

Trop.

Og da der nu ikke er Theater i Byen i Sommermaanederne, saa har han faaet i Sinde at give Kunstkritiker over alle Kunsterne i Dyrehaven, og saa betaler han mig en Rigsdaler om Ugen for at ligge herude og skrive dem.

Keiser.

Det er originalt.

Trop.

Og jeg tænker som saa: Du kan jo sagtens tjene de Penge; siden kan Du læse desmeer, for at faae Examen og komme i Embede. Har det allerede varet saalænge dermed, saa kan det vare Dyrehavstiden endnu.

283

Keiser.

Forstaaer sig.

Trop.

Men han er en skammelig Betaler; han skulde betale mig forud hver Uge, det er Accorden, men ikke desmindre skylder han mig nu to Rigsdaler. Ja, ja, han kommer herud i Eftermiddag. Han skal sandelig blive nødt til at punge ud.

Keiser.

Ja det er ikke meer end billigt.

Trop.

Mel. af Lønkammeret: Hør Skjønne, hvis I prøve vil. Hele den lange Dag jeg gaaer
Philosophisk op og ned paa Bakken.
Ved hver en Bod lidt stille jeg staaer,
Og lytter efter Folks Discurs og Snakken.
Til ind at gaae, jeg er for klog;
I Døren hver Mening jeg snapper,
Og fører det ind i min Bog
Hvergang at Publikummet klapper.
Nylig jeg hængte paa en Green,
For at see Beridernes Væsen.
Men Voltisubito var ikke seen,
Han slog en Apelsin mig midt i Næsen.
I Skræk jeg ned af Træet faldt,
Og holdt mig herefter til Jor'en;
Det trøster mig, at overalt
Gratis man faaer Tambour-Majoren.
Ofte hvad ei man fik at see
Man beskriver i store Documenter.
Der burde være fri Entree
284For Smagens Critici, for Recensenter.
Man lukker ind det uldne Faar,
Og klipper dets Pels for en Daler,
Mens Hanen, den Stakkel, han staaer,
Gloer paa Kassereren, og galer.

Fierde Scene.

DE Forrige. Rose (*med et malet Skilt i Haanden*.)

Rose.

Herr Trop, der staaer en Mand derude og paastaaer, at De har bestilt dette Skilt hos ham. Det nytter ikke, at jeg siger ham, det maa være en Feiltagelse; han bliver ved at paastaae, at De har bestilt det.

Trop.

Lad mig see! Jo, det er rigtigt.

Rose.

Naa saa er det dog til Dem?

Trop.

Ja det er, mit Barn.

Rose.

Saa De vil vise et Dyr frem?

Trop.

Ja jeg vil.

Keiser
(tager Skiltet og betragter det.)

Et Dyr?

285

Trop.

Er Herr Pelt derinde?

Rose.

Nei, han er gaaet et Øieblik bort.

Trop.

Naa, ja, det er det samme. Han veed Beskeed, han har givet mig Lov til at forevise det her i Teltet.

Keiser
(læsende Skiltet.)

»Her forevises et sjeldent Dyr. Første Plads een Mark, anden Plads otte Skilling, tredie Plads gratis. Notabene, Børn betale det halve.« - Hillemæn! De vil faae mange Børn paa tredie Plads!

Rose.

Nu saa vil jeg gaae ud og sige til Manden ...

Trop.

Ja, siig ham kun, det er rigtigt. Hvad Betalingen angaaer, saa veed han Beskeed.

(Rose gaaer.)

Femte Scene.

Trop. Keiser.

Keiser
(i det han lægger Skiltet paa Bordet.)

Jeg kan ikke komme mig af min Forundring. Saa høistærede Collega har et sjeldent Dyr at forevise herude?

286

Trop.

Ja, hvad skal man hitte paa? Mit Arbeide for Pryssing bringer mig saa godt som ingen Ting ind. Jeg maa see at tjene noget uden om.

Keiser.

Ja det er fornuftigt tænkt. At være Recensent, det fører ikke langt; man maa selv være Kunstner.

Trop.

Ganske rigtig. Først derved erhverver man sig Ret til at criticere de andre Kunstnere.

Keiser.

Hvad er det da for et Dyr, De har? Er det et Dyr, som kan gjøre Kunster?

Trop.

Nei, det troer jeg ikke, det kan.

Keiser.

Hvad er det for eet?

Trop.

Ja det er just det jeg ikke veed. Det er meget sjeldent; jeg har ikke før seet Mage til det.

Keiser.

Hvor har De faaet det fra?

Trop.

Ja, det siger jeg ikke.

Keiser.

Formodentlig en Slags Abekat eller Bjørn?

287

Trop.

Nei nei! meget sjeldnere.

Keiser.

Det er dog et fiirføddet Dyr?

Trop.

Nei, det har tre Been.

Keiser.

Tre! Det er umuligt. Der er ikke noget Dyr skabt som har tre Been.

Trop.

Da er mit dog skabt.

Keiser.

Saa maa det være en Helhest. Hør, De forstaaer vist ikke Naturhistorie?

Trop.

Naturhistorie? Nei, det er Hebraisk for mig.

Keiser.

Ja, for mig ogsaa, thi jeg maatte opgive Naturhistorie til anden Examen, fordi jeg ikke havde Hebraisk.

Trop.

Naa, saa forstaaer De vel lidt deraf?

Keiser.

Ja lidt meer end af Hebraisk, men ikke meget meer.

Trop.

Saa kan De vist sige mig Navnet paa Dyret?

288

Keiser.

I det mindste kan jeg saa omtrent sige Dem, til hvad Slægt det hører.

Trop.

Top! De skal faae det at see.

Rose
(raaber ud.)

Herr Pryssing er der.

Trop.

Saa for en Ulykke!

Keiser.

Gjør mig den Tjeneste, at lade, som De ikke kjender mig. Jeg sætter mig her ved Bordet og lader som ingen Ting.

Trop.

Nei dette Bord sætter jeg mig ved, det er mit Bord, sæt Dem ved det andet.

Keiser.

De foretrækker det Bord, hvorpaa Viinflasken staaer? Godt! den skal være Deres. *(sætter sig ved Bordet paa venstre Side.)*

Trop.

Nu maa jeg lade som jeg var i Arbeide.

(Tager Papirer og Blækhuus ud af Bordskuffen, lægger det paa Bordet, sætter sig selv derved og lader som han skriver.)

289

Sjette Scene.

De Forrige. Pryssing. Viva.

Mel. Themaet af Carnavalet i Venedig.

Pryssing.
Ja vi skal os fornøie
Ved Kilden excellent;
Dog først jeg holder Øie
Her med min Recensent.

Trop.
Ih see god Dag! velkommen hid!

Pryssing.
Hvad skriver han, Herr Trop?

Trop.
Jeg sidder her i kritisk Slid
Til begge Øren op.

(*Pryssing tager Papirerne og læser; Keiser springer op og iler hen til Viva, som staaer noget bag ved de Gamle*.)

Keiser.
Velkommen ud i Skoven!

Viva.
Min Ven! tag Dig iagt!

Trop
(trækker Keiser i Kjolen.) Vær ikke saa forvoven!

Pryssing
(læsende.) Ja det er rigtig sagt.
290Det er et Mesterstykke,
Som han har skrevet her.
Jeg strax det lader trykke,
Saasnart det færdigt er.

Trop.
Men læs kun, læs kun længer frem,
Saa skal De bare see.
Paa Bunden skal jeg sige Dem,
Der er Rosinerne.

Pryssing.
Sin Dont han veed at passe,
Hans Recension er stor.

Trop.
Jeg har hver Lirekasse
Og Trommernes Major.
Hans Piano, hans Crescendo
Er alt i min Journal;
Castigat non ridendo
Vor Smag og vor Moral.

Keiser og Viva.
I Skovens Taushed, hvilken Lyst
At see sin Hjertens Ven!
Her synger hver en Fuglerøst:
I sees, I sees igjen.

Keiser og Viva.
Nu hurtig, inden Fatter
Seer bort fra sin Journal!
Om lidt vi samles atter
I Kirstens Kildedal.

Pryssing
(givende Trop Papirerne.) Hav Tak, min Herr Forfatter!
Jo det er en Journal!

Trop
(afsides.) Han mærker ei sin Datter,
Ja han er kritisk gal.

291

(*Keiser sætter sig paa sin forrige Plads, tager en Bog op af Lommen og læser. Viva nærmer sig de andre*.)

Pryssing
(til Trop.)

Kjender han det Menneske, som sidder der og lader som han læser?

Trop.

Lader? Jeg troer, han læser virkelig.

Pryssing.

Det troer jeg neppe. Kjender han ham ikke?

Trop.

Nei, jeg gjør saamæn ikke.

Pryssing.

Det er en Student, som hedder Keiser.

Trop.

Saa? Ja det er meget muligt. Jeg er ikke pligtig at kjende alle Studentere.

Pryssing.

Det er en Laps, en Vindbeutel.

Trop.

Ja han seer ud til allehaande.

Pryssing.

Viva! - Naa, er Du der? Gaae ikke for langt bort, mit Barn! hold Dig her i Nærheden.

292

Trop
(afsides til Viva.)

Bryd sig om ingen Ting, Jomfrue; jeg skal nok holde den Gamle med Snak.

(*Viva giver Keiser et Tegn, og gaaer ud igjennem Teltet til Promenaden. Han følger efter*.)

Syvende Scene.

Trop. Pryssing.

Pryssing.

Men hvad skal det Skilt betyde? *(læser.)* »Her forevises et sjeldent Dyr.« - Hvad er det? Er han bleven Bjørnetrækker?

Trop.

Nei, det er ingen Bjørn.

Pryssing.

Hvad da?

Trop.

O det er saadant et Dyr som jeg har lagt mig til herude.

Pryssing.

Og det vil han vise frem for Penge?

Trop.

Ja jeg vil, Herr Pryssing!

Pryssing.

Det gaaer ikke an! Ingenlunde! Vil han paa eengang være baade 293 Kunstner og Criticus? Det skikker sig ikke. Hvem skulde saa recensere ham og hans Dyr?

Trop.

Det skal vi nok gjøre selv.

Pryssing.

Ja, det maatte da skee flint, meget fiint, for at ingen skulde mærke det.

Trop.

Ja lad mig kun om det.

Pryssing.

Og at saa de Arbeider han har for mig, ikke komme til at staae tilside for dem, som han har for sig selv.

Trop.

Jeg skal nok besørge det ene og det andet. Jeg er jo vel nødt til at sørge for mig selv. Troer Herr Pryssing maaskee, jeg kan komme ud af det med een Rigsdaler om Ugen, naar jeg først skal see alle Kunsterne og dernæst leve af naturlig Føde?

Pryssing.

Aa hvad! Det er en meget god Betaling.

Trop.

Jo, jeg takker. Og saa skylder De mig ovenikjøbet for de sidste 14 Dage. Jeg skal have to Rigsdaler.

Pryssing.

Han skal have Fanden og ikke to Rigsdaler. De Penge har jeg holdt tilbage for Menneskeslægtens Ødelæggelse.

294

Trop.

For Menneskeslægtens Ødelæggelse?

Pryssing.

Ja, for hans Tragedie, Menneskeslægtens Ødelæggelse, som han har givet mig til at indbinde.

Trop.

Og som De nu har havt i en heel Maaned, uden at gjøre noget ved den.

Pryssing.

Jeg har havt andet at bestille. Naar det første Nummer af mit Ugeblad er kommet ud, saa begynder jeg paa hans Ødelæggelse.

Trop.

Jeg længes saameget efter at faae den indleveret.

Pryssing.

Aa Snak! Jeg har sagt ham det over ti Gange, der kommer ikke noget ud af at han bringer Ødelæggelsen paa Theatret. Folk vil nu hverken ødelægges eller opbygges.

Trop.

Vær De rolig og arbeid De frisk væk paa Menneskeslægtens Ødelæggelse.

Pryssing.

Ja, ja! Nu skal jeg tage fat paa den.

Trop.

Men siig mig ikke at saadant et Bind skal koste to Rigsdaler.

Pryssing.

Hør nu, vær nu rimelig. Han vil have sin Ødelæggelse stiv. Ikke sandt?

295

Trop.

Jo.

Pryssing.

I Maroquin?

Trop.

Ja.

Pryssing.

Forgyldt?

Trop.

Ja.

Pryssing.

Naa? Nu kan han selv gjøre Regning. Naar hans Ødelæggelse skal forgyldes, saa kan den nok komme til at koste ham to Rigsdaler.

Trop.

Aa hvad! det er det samme. Tilsidst gaaer dog Forgyldningen af den. Saa lad den ligesaagjerne blive borte, men saa skal De derimod gjøre mig en Tjeneste.

Pryssing.

Og det er?

Trop.

De skal binde den i to Bind.

Pryssing.

Hvorfor?

296

Trop.

Jo, for den er stor nok dertil. Desuden har jeg læst, at Eenaktsstykker fordærve Smagen. Een Akt er ogsaa for lidt til den hele Menneskeslægts Ødelæggelse. De skjærer den tvers igjennem i to lige store Parter, og binder hver ind for sig, det har meer Anseelse. Naar det ikke koster meer at redde Smagen, hvorfor skulde vi saa ikke gjøre det?

Pryssing.

Ja ja, det skal jeg føie ham i. Er saa alting godt?

Trop.

Saa lad det blive derved.

Pryssing
(seer sig om.)

Viva! - hvor blev hun nu af?

Ottende Scene.

DE Forrige. Rose, (*som har passet paa ved Indgangen*.)

Rose.

Vil Herren tale med Jomfruen?

Pryssing.

Ja, hvor er hun?

Rose.

Hun staaer derude ved Veien, og morer sig med at see paa Folk.

Pryssing.

Og Studenten?

297

Rose.

Hvilken Student?

Pryssing.

Han som sad her.

Rose.

Naa, var det en Student? Han er gaaet for længe siden.

Pryssing.

Er han det? Naa, ja saa .....

Rose.

Vil De maaskee tale med ham?

Pryssing.

Nei, nei! gu vil jeg ikke, nei. Kald paa min Datter.

Rose.

Strax. *(gaaer.)*

Niende Scene.

Trop. Pryssing.

Pryssing.

Det er bandsat med de Snuushaner.

Trop.

Aa De kan troe, Jomfruen har slet ikke lagt Mærke til ham. Hun har ikke seet paa ham en eneste Gang.

298

Pryssing.

Naa det er mig kjært at høre. Den Vindbeutel har tidt og mange Gange sværmet omkring hende.

Trop.

Det er nok længe siden.

Pryssing.

Det kan være et Par Maaneder, siden jeg sidste Gang feiede ham.

Trop.

Et Par Maaneder! Ja i den Tid kan saadan en Springfyr have skiftet Tanker over hundrede Gange. Jeg troer ikke, han bryder sig meer om hende. Han sad saa fordybet i sin Bog og saae saamæn slet ikke efter hende.

Pryssing.

Naa det glæder mig at høre.

Tiende Scene.

De Forrige. Viva.

Pryssing.

Hvor bliver Du af? Vi skulde jo ud og see os om.

Viva.

Jeg troede, Papa havde Hemmeligheder at forhandle med Herr Trop, og saa gik jeg lidt bort, for ikke at være til Uleilighed.

Trop.

Det kan Jomfruen aldrig være. O hvor De er nydelig idag! jeg har 299 jo endnu ikke havt Tid at hilse paa Dem. Charmant, charmant! De er rigtig nok godt indbunden.

Viva.

Synes Dem det?

Trop.

Hvilket Snit! hvilket Snit!

Viva.

Ha ha ha!

Trop.

Vend Dem om, jeg beder Dem. *(hun vender sig.)* Nei, den Ryg, den Ryg, den er prægtig. Det er kun Skade at Titelen er gal.

Viva.

Titelen?

Trop.

Ja maa det ikke skjære Een i Hjertet, at see saa deiligt et Bind med en forkeert Titel?

Pryssing.

Hvad mener han med det?

Trop.

Semprififa.

Pryssing.

Aa, begynder han nu med det igjen?

Trop.

Det er hverken Latin eller Italiensk. Paa Latin hedder det *Semperviva*, og paa Italiensk *Sempreviva*, men Semprififa det er slet ingen Ting.

300

Pryssing

Det var ikke mig, det var den jydske Præst som tog feil.

Trop.

Nei Snak! De jydske Præster forstaae nok Latin. I er ikke den første Bogbinder, og bliver heller ikke den sidste, som har spoleret en smuk Ryg med en gal Titel.

Pryssing.

Ah! jeg vil ikke høre hans Finter. Kom, Viva! lad os gaae!

Trop.

Adieu, Jomfrue Semprififa! god Fornøielse!

(Pryssing og Viva gaae.)

Ellevte Scene.

Trop.

Hvor det morer mig at drille den Bogbinder. Saadan en Klisterbøtte bilder sig ind at være Criticus, Æstheticus, Literatus; han vil ophjelpe Literaturen, betale Honorar, forlægge Skrifter! O Du Stakkel! Du kunde nok trænge til at nogen ophjalp Dig selv og Dine Financer. Ellers kommer Du med samt Din hele Literatur under Fattigvæsenet. - Naa, jeg maa tænke paa mine Forretninger. *(sætter sig ved Bordet, blader i Papirerne, drikker, dypper Pennen o. s. v.)* Dersom jeg dog selv havde Evne til at begynde et Ugeblad! Hvor det smerter mig at disse fortræffelige Artikler skal staae i Pryssings literaire Gabestok.

301

Tolvte Scene.

Trop. Ledermann. Klatterup.

Klatterup
(raaber ind i Teltet.)

Vi sætte os herude. Bring os saa noget Skinke og Sennep.

Ledermann
(stammende.)

Og en Fla-Fla-Flaske Viin.

Klatterup.

Og to Glas.

Trop.

Hvad mon det er for et Par Karle? De see ganske literariske ud.

Klatterup.

See, der sidder Een, der seer ud til at være Skribent.

Ledermann.

Mener De Ølta-ta-tapper Bendt?

Klatterup
(noget høiere.)

Jeg siger: en Skribent.

Ledermann.

Ja saa!

Klatterup

(afsides.)

Dersom den Mand ikke var lidt tunghør og stammede, saa var han bestemt den behageligste Mand i Omgang, ligesom han allerede er een af Fædrenelandets meest udmærkede Forfattere.

Ledermann.

Ja han seer ud til at være een een af mine Fo-Fo-Folk.

302

Klatterup.

Lad os gjøre Bekjendtskab med ham. *(til Trop.)* Min Herre! De undskylder at jeg forstyrrer Dem, men Deres Beskjæftigelse, Deres Klædedragt, Deres hele Udvortes synes at vidne om, at De er een af dem som give mig og mine Lige noget at fortjene.

Trop
(reiser sig.)

Jeg veed ikke, hvem jeg har den Ære .....

Klatterup.

Jeg er Bogtrykker Klatterup.

Trop.

Ah! Det glæder mig usigeligt, at gjøre Deres personlige Bekjendtskab.

Klatterup.

Tør jeg udbede mig Deres Navn?

Trop.

Mit Navn er Trop.

Klatterup.

Ah! Digteren, Forfatteren, Herr Trop! Det anede mig.

Ledermann
(til Klatterup.)

Hvem er det?

Klatterup.

Der er Digteren, Herr Trop.

Ledermann.

Ih! er det mu-muligt?

Klatterup
(til Trop.)

Maa jeg have den Ære at gjøre Dem bekjendt med Herr Literatus 303 Ledermann? *(sagtere.)* De maa tale lidt høit til ham, han er noget tunghør.

Trop
(høit.)

Det smigrer mig særdeles. Jeg har læst saa mange fortræffelige Opsatser af Dem.

Ledermann.

De har skr-skr-skrevet mange ski-skjønne Digte i Adresavisen.

Klatterup.

Og grundige Kunstkritiker i vore meest yndede Blade.

Trop.

Om jeg husker ret, saa er Deres Afhandling om Tranlamperne trykt paa Pryssings Forlag?

Ledermann.

Ja han sky-skylder mig endnu Honor-Honor-Honorar for den.

Klatterup.

Tal ikke om Pryssing, Herr Trop! han har ført sig skammelig op imod os begge. Herr Literatussen har skrevet for ham, jeg har trykket for ham, og ingen af os har han betalt.

Ledermann.

Hvad-hvad-hvad siger De?

Klatterup.

Jeg taler om Pryssing.

Ledermann.

Ja det er en st-stor Kjæl-Kjæ-Kjæltring.

Klatterup
(til Trop.)

Jeg haaber, De er ude af al Forbindelse med ham.

304

Trop.

Ja Gud bevares! Jeg seer ham aldrig.

Trettende Scene.

DE Forrige. Rose (*sætter Mad og Viin paa Bordet tilvenstre*.)

Rose.

Vær saa god, mine Herrer!

Klatterup.

O! et Glas endnu! - Jeg haaber, Hr. Trop er saa god at tage Plads hos os.

Trop.

Jeg siger ikke nei.

(*Rose bringer Glasset, og gaaer*.)

Fjortende Scene.

Trop. Ledermann. Klatterup.

Ledermann.

Lad os tage Pl-Plads.

Trop.

Med Fornøielse. *(De sætte sig, spise og drikke.)*

305

Klatterup.

For at komme tilbage til Pryssing, han har allerede for længe siden givet Literatussen og mig hver en Vexelobligation for det vi have tilgode. Imorges var den udløbet. Vi præsenterede den, men han var ikke i Byen; de sagde endog, at han var taget i Dyrehaven. Det kan jeg dog ellers neppe troe, at han skulde turde vise sig herude under saadanne Omstændigheder.

Trop.

Nei, det tør han vist ikke.

Klatterup.

Ja, for vidste jeg, at han var her, saa skulde han rigtig nok see Løier.

Ledermann.

Hv-hva-hvad er det?

Klatterup.

Vi tale om Pryssing.

Ledermann.

Ja det er en st-stor Kjæ-Kjæ-Kjæltring. Lad os ikke tæ-tæ-tænke mere paa ham. Fo-Fo-Forfa-fa-fatterskabet leve!

Klatterup.

Ja den Skaal drikker jeg med. *(de klinke.)* Hvor skjønt, hvor opløftende at see to store Mænd i samme Fag gjensidigen at lade hinanden vederfares Ret, uden smaalig Jalousie! *(til Ledermann.)* Hørte De, hvad jeg sagde, Herr Literatus?

Ledermann.

Jo jeg gjo-gjorde, Hr. Klat-Klat-Klatterup!

Trop.

Men Herr Ledermann og jeg staae aldeles ikke hinanden i Veien.

306

Ledermann.

Nei, paa ingen Maa-Maade. De har valgt det Æsth-Æsthetiske, det Krit-Krit-Kritiske.

Trop.

De derimod det Statsoeconomiske, det Almeennyttige, det til Borgerheld sigtende .....

Ledermann.

Jeg le-le-lever af at gjøre op-op-gjøre op-opmærksom paa Mis-Mis-Misbrug.

Klatterup.

Ganske rigtig! hver har sit særskilte Fag. Af begges forenede Bestræbelser vil der fremgaae en høi Grad

af almeen Oplysning og almeen Velstand.

Mel. Malborough i Leding drager. (*Under denne Sang spiser og drikker Ledermann meget graadig*.)

Trop.
Naar jeg til Kilden drager ....

Ledermann.
Hvad beha-ha-ha- hvad behager?

Trop
(høiere.) Naar jeg til Kilden drager,
Er det for Kunst og Smag.

Klatterup
(til Trop.) Ja vist, men Kunst og Smag
Er ei vor Naboes Fag.
Naar han sig hid umager ....
307

Ledermann.
Hvad beha-ha-ha- hvad behager?

Klatterup
(høiere.) Naar De Dem hid umager,
Er det en anden Sag.
(til Trop) Han seer paa Brød, paa Smør,
Han modig nævne tør
Den Taxt som hver en Bager ....

Ledermann.
Hvad beha-ha-ha- hvad behager?

Klatterup
(høiere.) Den Taxt som hver en Bager
Og Kromand følge bør.
(til Trop) I Kjøbenhavn saa net
Han passer Fortougsret,
Og tidt i Bladet klager ....

Ledermann.
Hvad beha-ha-ha- hvad behager?

Klatterup
(høiere.) De tidt i Bladet klager
Paa Rendestenens Bret.
(til Trop) Han agter paa hver Støi,
Hver Lygtepæl, hver Fløi,
Og skarpt for Øie tager ....

Ledermann.
Hvad beha-ha-ha- hvad behager?
308

Klatterup
(høiere.) De skarpt for Øie tager
Befalte Ringetøi.

Klatterup og Trop.
Saa har enhver sit Fag:
De/Jeg}har Kritik og Smag,
Men Ledermann paatager ....

Ledermann.
Hvad beha-ha-ha- hvad behager?

Klatterup og Trop
(høiere.) Men De Dem helst paatager

Vor Borgerfriheds Sag.

Klatterup.

Begge Forfatterne leve! Herr Literatus! *(klinker med ham).* - Herr Trop! *(klinker med ham.)*

Ledermann.

Tak, Herr Klat-Klat-Klatterup!

Trop.

Meget forbunden.

Ledermann.

Gid der dog vilde pa-pa-pa-pa-passere nogen Uorden herude, for at vi kunde faae no-noget at kla-klage over i Bla-Bla-Bladet.

Klatterup
(til Trop.)

Har De ingen løbske Heste seet?

Trop.

Nei, ingen andre end min Pegasus.

309

Klatterup.

Ingen Luxus i Tjenestepigernes Dragt?

Trop.

Nei, jeg synes de har snarere for lidt end for meget paa.

Ledermann.

Hvad-hvad er det?

Klatterup
(høiere.)

Vi tale om Luxus i Klædedragten.

Ledermann.

Ja den st--stiger bety-bety-betydelig.

Femtende Scene.

De Forrige. Nonpareil.

Nonpareil.

Ah bon jour, Mr. Troppe! Aben Sie mein *Affiche?*

Trop.

Ja wohl, ja wohl!

Nonpareil.

C'est charmant! Was trink Sie?

Trop.

Das ist Wein.

310

Nonpareil.

Ah! c'est du vin. Ik will Sie jetz maken en *tour* mit den Wein.

(sætter sig hos dem.)

Klatterup.

Vil han gjøre en Tour med vor Viin? Hvad er det for en Snak?

Trop.

De skal vide, det er den store Taskenspiller Nonpareil. Han vil gjøre et Kunststykke med Vinen.

Klatterup.

Ja saa! ja saa!

Ledermann.

Hva-hva-hvad er det?

Klatterup
(høit.)

Det er Taskenspilleren, han vil gjøre et Kunststykke med Vinen.

Nonpareil
(seer paa Flasken.)

Ier is wenik Wein, wenik Wein. *Voyons un peu*. Erlaub Sie, daß ik ab die Ehr? *(han skjænker for dem alle tre)* Trois verres, drey Glas, *au juste*. Ik sets sie *l'un à côté de l'autre*, gans nah. Attention! *(smøger Ærmerne op)* Un, deux, trois. *(han drikker dem alle tre meget hurtig ud)* Verstehn Sie das?

Klatterup.

Ja det kan jeg sandelig ogsaa gjøre. Das ist leicht, ich kann es auch.

Nonpareil.

Eh bien! Woll Sie parir, Sie könn es nix.

Klatterup.

Ja, ich will.

311

Nonpareil.

Une bouteille de vin?

Klatterup.

Um eine Bouteille Wein.

Nonpareil.

D'accord.

(De give hinanden Hænder)

A présent, voyons.

Klatterup
(vil skjænke.)

Men han har jo drukket hele Flasken op.

Nonpareil.

Sehn Sie? Sie könn es nix. Ik abs Ihn gesagt.

Klatterup.

Ja, det troer jeg nok.

Nonpareil.

Sie ab verlor. Nun laß Sie komm en ander *bouteille*; so könn Sie versuck.

Klatterup.

Nei, mange Tak! Jeg er ikke gal.

Nonpareil.

Woll Sie nik besahl, so ist das einerley. *Cela me revient au même*. Sie ab kein point d'honneur. *(reiser sig.)*

Klatterup.

Und Sie haben kein Lebensmaaß.

Ledermann
(trykkende den tomme Flaske.)

Det er uf-uf-uf-uforskammet.

312

Klatterup.

Det skal komme i Bladet.

Ledermann.

Det var den første Mis-Mis-Misbrug herude.

Nonpareil
(til Trop.)

Eh bien Monsieur, l'affiche.

Trop
(reiser sig, og henter et Papir ved det andet Bord.)

Hier ist der Placat.

Nonpareil.

Is gut geschrieb?

Trop.

Sehr gut.

Nonpareil.

Steht darin von der *surprise surprenante des surpris?*

Trop.

Ja hier. »De Overraskedes overraskende Overraskelse.«

Nonpareil.

Von den *Empereurs et Rois, Princes et Princesses, la haute noblesse* und verehrungswürdig *public, qui m'ont comblé de leurs éloges?*

Trop.

Hier. »Keisere, Konger, Fyrster .....«

Nonpareil.

Ah! das is en *misérable* Sprak! Keiser, Konger, das kling wie nix.

313

Klatterup

(som imidlertid har reist sig.)

Den Placat skal vist trykkes. Maaskee kunde jeg faae det Arbeide. *(til Nonpareil.)* Ist das wahr, daß Sie auch das Kopf von einen lebendigen Mensch abhauen kann und wieder aufsitzen?

Nonpareil.

Oui, Monsieur. Soll ik Ihn vielleick den alten abschlag, und einen neuen aufsetz? Das wär gut für Sie; den Sie aben, taug nix.

Klatterup.

Det er en Stud.

Ledermann
(reiser sig.)

Hvad er det, Herr Klat-Klat-Klatterup?

Klatterup
(høit.)

Det er en Stud, Herr Literatus!

Ledermann.

Det maa i Bl-Bladet.

Sextende Scene.

DE FORRIGE. MADAM VOLTISUBITO (*med en Pidsk i Haanden og en Guitar om Halsen*.)

Madam Voltisubito.

La riverisco, Signor Troppo! O Troppo caro! *(omfavner ham)* Sin Sie bös? *Perché il portogallo l'é caduto sulla testa?* Verstehn Sie? Die Apelsine auf den Kop gefallen?

314

Trop.

Sagt nichts, sagt nichts.

Madam Voltisubito.

IlSignor Voltisubito, il mio marito, kann sick nik *consolir* darüber. Er mir gesag, daß ick soll *andar da lei, e pregarla di scusarlo, ed offrirle un biglietto per la quinta representazione di questa sera*.

Trop

(tager Billetten og kysser hendes Haand.)

Tausend Dank, tausend Dank!

Nonpareil.

Ah la charmante personne! Quelle tournure! Que de grâces! Bien votre serviteur, Madame!

Madam Voltisubito.

Ah bonne giour, Monsignor Nonpariglio!

Trop.

Was wird heute gegeben?

Madam Voltisubito.

Il flauto magico.

Nonpareil.

Die Sauberflöte.

Trop.

Tryllefløiten! Das ist prächtig!

Madam Voltisubito.

C'est oune nouvelle pantomime à grand spectacle, mit Pferden und Löwen.

315

Trop.

Haben Sie auch Löwen?

Madam Voltisubito.

Si, signor. Sie sin nik natürlich, sie sin künstlich fabriquirt.

Trop.

Ja so! *(afsides)* Nei, saa er et naturligt Dyr dog bedre end et kunstigt.

Nonpareil.

Je suis étonné, Madame, de vous voir portant une guitare? Chantez vous, par hazard?

Madam Voltisubito.

Si par hazard. Je viens de chanter oun tema con variazioni, étant debout sour deux cheveux.

Nonpareil.

Sur deux chevaux.

Madam Voltisubito.

J'avais oun pied sour l'oun, et l'altro sour l'altro.

Nonpareil.

Sacristie! Quelle attitude!

Madam Voltibutito.

Vous ne m'avez pas entendou chanter?Tenez, je vais chanter tout de suite.

Nonpareil.

Ah! j'en serai charmé.

316

Trop
(til Klatterup og Ledermann.)

Hør efter, hør efter, det er den smukke Beriderske. Hun vil synge en Arie for os.

(Klatterup hvisker det til Ledermann.)

Madam Voltisubito.

Prenez le fouet, Monsignor

(giver ham Pidsken,)

et claquez bien pendant que je chante.

Nonpareil.

Pourquoi cela, Madame?

Madam Voltisubito.

Je suis accoutoumé à voir le fouet et entendre ce son. Sans cela je ne poux rien faire.

Nonpareil.

A la bonne heure. *(smælder med Pidsken.)*

Madam Voltisubito.

A présent ça va bien.

Trop
(til Klatterup.)

Hun synger aldrig uden til Hest, hun er vant til at høre Pidsken, og uden den kan hun ingen Ting gjøre.

Ledermann.

Hva-hva-hvad skal det sige?

(Klatterup hvisker det til ham.)

Trop
(til Madam Voltisubito.)

Ja, ich kann das gut begreifen. Ich habe ein Mann gekannt, der hatte Tansen gelernt in eine Stube wo en Koffert stand. Nachher kam er auf en Ball. Es wollte aber gar nicht gehen. Endlich sagte er: bringt mal en Koffert in die Stube. Man that es, und gleich konnte er tansen.

317

Madam Voltisubito.

E l'usanza, l'usanza.

Nonpareil.

C'est l'habitude qui fait tout.

Madam Voltisubito.

Si, c'est l'habitoude.

Nonpareil.

Silence, Messieurs!

Madam Voltisubito.

Thema.
Mel. af Jægerbruden: Vi binde Dig Din Jomfruekrands.

Di primavere un fiore,
Gentil donzella, prendi,
E sul tuo crin l'appendi;
Raviva lo splendore,
Del gelsomino il bel candore oscura!
Tanto di dié Natura,
Beltà, innocenza e amore.

Fem Variationer.
(Til Nonpareil.)

Mais, Monsieur, vous avez oublié de claquer. A présent que je suis à la fin, claquez bien fort, et en mesure.

Sjette Variation,
(under hvilken Nonpareil smælder paa de i Compositionen betegnede Steder.) 318

Coda.

Ancora un poco ascolti, o mio Signor:
La biondina in gondoletta
L'altra sera io menava,
E la barca che nanava,
Si la fece indormentar.
La dormiva su sto braccio,
Ed io intanto la guardava,
Ma la barca dondolava,
E la fece risvegliar.*)

Nonpareil.

Bravo! bravo! Quel charme dans votre voix! quelle expression! Oh c'est délicieux!

Trop.

Tausend Dank, tausend Dank! Das ist das Schönste was ich noch von Gesang gehört habe.

(de kysse hende begge to paa Hænderne.)

Ledermann.

Jeg sy-synes, de bæ-bærer dem begge to ad, som om de vare slup-slup-slupne lige ud af Daa-Daareki-kisten.

Klatterup.

Det er et Par udenlandske Gjøglere, som trække os Pengene ud af Landet.

Ledermann.

Det maa i Bla-Bladet.

Klatterup.

Det er en Uorden.

*– 319

Trop
(kommer hen til dem.)

Tag dem iagt, tal ikke for høit, de To kunde let forstaae noget af hvad De siger.

Klatterup.

Det er det samme. Vi ere besjælede af Borgersands og gaae vor lige Vei uden at see frem eller tilbage. Vi ere frimodige.

Ledermann.

Frimu-murere?

Klatterup
(høiere.)

Frimodige! -

Nonpareil
(til Madam Voltisubito.) Mel. Ah que l'amour aurait pour moi des charmes. Ah qu'il est doux de vous voir de la sorte!
Je deviens fou de bonheur, de plaisir.
Flamme d'amour est bientôt, dit-on, morte,
Mais celle-ci, c'est à n'en plus finir.
Ah qu'il &c.

Trop
(til Madam Voltisubito.) Ny Melodie. Schönstes Weibsbild, daß ich's dir gestehe,
Du hast mich zum Corydon gemacht.
O verzeihe, wenn ich schier vergehe
In der Flamme, die du angefacht.
Das Billett, das du mir gütig schenkest,
Dein Gesang, dein Wesen mich entzückt.
Seh' ich dich, wenn du die Rosse lenkest,
Wird mir gänzlich das Gehirn verrückt.

320

Nonpareil.
Ah qu'il, &c.

Trop.
Schönstes &c.

Madam Voltisubito.
Mel. Smukke Pige med det brune Haar. Se il mio nome é Voltisubito,
Perdonate, Signori,
Che ben subito mi volgeró,
Zefiretto frà fiori.
Ecco un cuor di quà,
Ecco un cuor di là,
Geme amor di quà,
Piange amor de là.
Ché pensar di questo? Ché faró
Con duplici cuori?

Nonpareil.
Ah qu'il &c.

Trop.
Schönstes &c.

Madam Voltisubito.
Se il mio &c.

Klatterup.
Mel. Thema af Amor marinaro. I Patriotisk
Retfærdig Iver
Jeg blot kan elske
Mit gode Dansk.
321Jeg erkegothisk
Paa Flugten driver
Det Pluddervelske
Med Tydsk og Fransk.
En Taskenspiller,
En saadan Rytter,
Hvad de bestiller,
Til intet nytter.
Og slutteligen
Er siden Krigen
Vor hele Higen
Kun udenlandsk.

Nonpareil.
Ah qu'il &c.

Trop.
Schönstes &c.

Madam Voltisubito.
Se il mio &c.

Klatterup.
I patriotisk &c.

Ledermann.
Mel. O mein lieber Augustin. Hvilket uf-uf-uf-uforskammet Sny-Sny-Sny-Snyderi!
At den go-go-gode Vi-Vi-Vi-Viin er fo-fo-forbi.
Vindsa-sa-sa-sak!
Grovt Pa-Pa-Pa-Pak!
Den Kraba-ba-bat
Faaer en Drava-va-vat
Af vor Po-Po-Po- vor Po-Po- vort Politi.
322

Madam Voltisubito.

A présent je m'en vais, nous allons cominciar notre quatrième representazione. C'est à la quinta che je vous attend, Monsignor Troppo.

(Trop bukker, hun giver Nonpareil Armen for at gaae.)

Il y a tant de monde dans la boutique, passons par ici, Signor Nonpariglio.

(De gaae ud paa Siden.)

Syttende Scene.

Trop. Ledermann. Klatterup. Keiser og Viva

(*komme fra Teltet*.)

Trop
(afsides.)

Den Hansqvast betalte mig ikke Placaten. O det er forskrækkeligt! Arbeide har jeg nok af den hele Dag, men Penge! Alle binde Munden til paa Oxen som tærsker. *(Til de Kommende)* Ih velkommen tilbage! Naa? den Gamle er ikke med? det er nok en Slags Bortførelse?

Keiser.

O det gik fortræffeligt!

Mel. Der staaer et Træ i min Faders Gaard. Jeg stod i Trængsel
Paa grønne Plads,
Min Viva nær i Kildelunden,
Og saae med Længsel
I fyldte Glas
Den Elsktes Billed dybt paa Bunden.
Men da jeg over hendes Skulder saae,
Mit eget Billed tæt ved hendes laae,
Smiilte derved,
323Hvergang hun hed
Med Vellyst førte det til Munden.
Mens det passerer,
Hist paa sin Stol
En Bondemand med Pryssing snakker,
Og barsk tracterer
Sin Stokfiol,
Og synger Visen nok saa vakker
Om Helten som paa Sanct Helena døer.
Nu skreg en Galning: *Vive l'Empereur!*
Og strax en Ven
Skreg til mig hen:
»Ja, Viva Keiser! Jo jeg takker!«
Men min Veninde
Forfærder nu
Det Ægteskab af vore Navne.
Jeg spørger hende:
Forbyder Du
To Luftgestalter sig at favne?
I Bølgen kyssed jo min Skygge Dig,
Et Navn er ogsaa kun en Skygge lig!
Nei, skreg hun, nei!
Løb bort sin Vei,
Tilsidst vi her i Teltet havne.

Trop.

Ja Kirsten Piil hun smedder Aar for Aar flere og flere sammen. Skal det tage saadan til, saa kan hun herefter med større Ret komme til at hedde Kirsten Giftekniv.

Viva.
Mel. Madame Gails Tyrolervise. Intet, min Ven, jeg frygter meer
End naar den store Mængde mig seer.
324Selv under Vrimlens larmende Spil
Amor os ene finde vil.
Et Navn, et Navn kan røbe de To,
Og fra dem flyer den kjærlige Ro.
Nylig ved Kilden fri og glad
Drak jeg med Dig af kjølige Bad;
Kildegudinden skued os kun,
Taus os forened i sin Lund.
Et Navn, et Navn har røbet de To,
Nu flye de hid til Kjærligheds Ro.

Klatterup
(til Keiser.)

Min Herre, De nævnede jo Pryssing. Er han herude?

Keiser.

Til Tjeneste.

Trop
(afsides.)

Saa! Nu er Fanden løs.

Klatterup
(til Ledermann.)

Det er som jeg siger, han er herude.

Ledermann.

Pr-Pr-Pryssing?

Klatterup.

Ja netop.

Ledermann.

Det er utroligt.

Keiser.

Hvad er det for et Par Karle?

325

Trop.

Det er to Matadorer som vil stikke Pryssing.

Viva.

Hvorledes? Hvad vil det sige?

Trop.

Creditorer, Jomfrue!

Keiser.

Fy for en Ulykke!

Viva.

Gud! jeg bliver ganske bange.

Rose
(raaber ud.)

Herr Pryssing er der.

Klatterup.

Ha ha! Der har vi ham.

Keiser.

Jeg lader som ingen Ting. *(trækker sig lidt tilbage.)*

Attende Scene.

DE FORRIGE. PRYSSING (*kommer fra Teltet*.)

Pryssing.

Naa, er Du der, Viva? Hvor i al Verden var Du bleven af?

326

Viva.

Jeg kom fra Dem i Trængselen, Papa, og kunde slet ikke finde Dem igjen.

Pryssing.

Ih Snak! Jeg stod jo og hørte paa Bondemandens Fiol. *(til Trop.)* Veed han hvad? En Kritik derover vilde være paa sit rette Sted i Bladet.

Trop.

Tys! tal ikke om Bladet! Her er Spioner ude.

(peger paa Ledermann og Klatterup).

Pryssing
(seer dem.)

Naa, saa gid da .....

(Vil gaae; Klatterup og Ledermann stoppe ham, og tage hver sin Obligation op af Lommen og præsentere ham den.)

Mel. Fryd Dig ved Livet.

Klatterup.
Vil De betale?
Eller vil De ikke? Hvad?
De har at befale,
Jeg er lige glad.

Ledermann.
Imo-morges var jeg alt ho-hos Dem,
Og ve-ve-ve-vented, men De ko-ko-ko kom ei hjem.
Nu træ-træffer jeg Dem her til-til-tilsidst,
Og gi-gi-giver Dem ei Fr-Fr-Frist.

Pryssing.
Tie De kun stille!
Jeg nok gjøre skal min Pligt.
327Men ved Kirstens Kilde
Er ei Sted til sligt.

Klatterup.
Jo Dyrehaven passe kan
Til Børs for slig en Handelsmand,
Slig Criticus, dramatisk Nar,
Som ingen Penge har.

Pryssing.
Bliv mig fra Livet
Med den Vexel-Obligation!

Klatterup.
Ja naar De har givet
Sikkerhed.

Ledermann.
Og Ca-Ca-Caution.

Pryssing.
Ifald jeg Dem ei bliver qvit,
Erklærer jeg mig strax Fallit.

Klatterup.
Ja vær saa god, geneer Dem ei!

Ledermann.
Just derpaa lu-lu-lu-lurer jeg!

Pryssing.
Tag Dem ivare!
Jeg faaer Moratorium.

Klatterup.
Det har ingen Fare,
Man er ei saa dum.
328

Pryssing.
Halvtredsindstyve smaa Procent,
Kan De vel dermed være tjent?
Meer giver intet Handelshuus;
Forresten ei en Snuus.
Tænk nu paa Tingen,
Og om De mig drille tør.
Gaaer De mig paa Klingen,
Veed jeg hvad jeg gjør.

Klatterup og Ledermann
(den sidste stammende.) Ja det er Tingen!
Mon jeg vel ham drille tør?
Gaaer jeg ham paa Klingen,
Veed jeg hvad han gjør.

Pryssing.

Ja, som sagt, dersom man tvinger mig til Fallit just i dette Øieblik, da min Handel er i Opkomst, og jeg har grundet Haab om at betale enhver Sit inden kort Tid, saa er det ikke andet end Malice af mine Creditorer, og saa skal Fanden tage mig om jeg ikke .....

Klatterup.

Er Deres Handel i Opkomst? Hvad mener De med det?

Pryssing.

Jeg mener, at jeg har begyndt paa et Ugeblad, det første Nummer er allerede under Pressen; naar det kommer ud, saa skal De bare see.

Ledermann.

Hvad-hvad-hvad er det?

Klatterup
(høit.)

Han vil give et Ugeblad ud.

329

Ledermann.

Nu skal han just gjø-gjøre Fa-Fa-Fallit.

Pryssing.

Ja, ja! Dersom I to Pralhanse tvinger mig dertil, saa accorderer jeg, og dersom jeg giver saameget som et Sandskorn mere, saa maae I .....

Klatterup.

Det vil vise sig.

Pryssing.

Ja Gu' skal det vise sig, troe mig nu! Ikke blot I, men enhver anden af mine Creditorer skal ikke faae en Skilling meer end de 50 pCt.

Trop.

Hvad var det De sagde, Herr Pryssing?

Pryssing.

Har han ikke hørt det?

Trop.

Aa Gud hjelpe mig! Jeg som har Penge tilgode hos Dem! Saa faaer jeg jo kuns tre Mark om Ugen istedenfor en Rigsdaler.

Klatterup.

Det skader Dem ikke noget.

Pryssing.

Ja ikke blot det, men selv af Menneskeslægtens Ødelæggelse faaer han ikke meer end efter Accorden.

Trop.

Herr Pryssing! De tager Livet af mig.

330

Pryssing.

Ja det er mig det samme. Nu er jeg desperat.

(Trop river sig i Haaret.)

Keiser
(nærmende sig.)

Maa jeg sige et Ord?

Pryssing.

Hvad vil De?

Keiser.

Forebygge, om muligt, en Fallit, som truer med at drage saa mange gamle Huse ned i Afgrunden.

Klatterup.

Hvem er De?

Keiser.

Ingen Kapitalist.

Pryssing.

Uden Kapitaler er her intet at udrette.

Keiser.

Tør jeg spørge, hvor stor Summen er?

Klatterup.

Herr Literatussens Obligation er 15 Rigsdaler 2 Mark, og min beløber sig til 23 Rigsdaler 8 Skilling, ialt 38 Rigsdaler 2 Mark 8 Skilling.

Keiser.

Det gjør mig ondt; thi denne Sum overstiger mine Evner. Jeg havde haabet med en fem, sex Rigsdaler at kunne jevne det Hele.

331

Klatterup.

Hvad skal det sige?

Pryssing.

Vil De gjøre Nar af mig?

Keiser.

Det er jeg saa langt fra, at jeg tvertimod vil skaffe Sikkerhed for Herr Pryssings Gjæld.

Pryssing.

Hvorledes?

Klatterup.

Er det Alvor?

Trop.

O Gud velsigne Dem!

Keiser.

Men maa jeg først tale et Ord med Dem, Herr Pryssing?

Pryssing.

Hjertelig gjerne. *(De gaae lidt afsides.)*

Keiser.

Herr Pryssing, De har behandlet mig haardt. Dersom jeg nu saa ganske uegennyttig redder Dem ud af Deres Forlegenhed, hvad Sikkerhed har jeg saa for, at De ikke siden vil sætte Dem imod mit og Deres Datters Ønske?

Pryssing.

O intet andet! Det skal vi nok blive enige om. De er jo et vakkert ungt Menneske, Student, kan faae et Embede. Hør, giv mig Deres Haand; har jeg fornærmet Dem, saa har jeg, min Sjæl, ikke meent noget ondt med det.

332

Keiser.

Altsaa Viva er min?

Pryssing.

Ja, naar De hjelper mig ud af min Knibe.

Keiser.

Top! Lad mig nu tale et Ord med Deres Recensent.

Trop.

Med mig?

Keiser.

Ja med Dem. *(afsides til Trop.)* Hør, De kan ikke være tjent med Pryssings Fallit.

Trop.

Nei, det veed Gud.

Keiser.

Det staaer til Dem at redde ham.

Trop.

Til mig?

Keiser.

Overlad ham det Dyr, som De vil fremvise.

Trop.

Dyret?

Keiser.

Ja Dyret. De betænker Dem? O kjære Collega! skulde jeg have taget feil af Deres Characteer? Er en dyrisk Tilbøielighed stærkere hos Dem, end den Drift at hjelpe et Medmenneske? Betænk hvor høit Mennesket staaer over Dyret.

333

Trop.

De har Ret, De har Ret! - Ja, *jacta est alea*. Dyret er hans.

Keiser.

Ædle Mand! *(trykker hans Haand.)* Herr Pryssing!

Pryssing
(kommer hen til dem.)

Naa da?

Keiser.

De er reddet. Denne sjældne Mand afstaaer Dem sit sjældne Dyr til fri Afbenyttelse.

Trop
(giver ham Skiltet.)

Det er Deres.

Pryssing.

O Himlen lønne ham, jeg kan ikke! *(omfavner ham. Til Klatterup og Ledermann)* See her! Dette skal nu i Øieblikket skaffe Dem Deres Penge, og mig en lille Skilling tilovers. Lad os strax slaae det op. - Rose!

Nittende Scene.

DE FORRIGE. ROSE. KLATTERUP (*seer paa Skiltet, viser*) Ledermann (*det, og taler sagte med ham*.)

Pryssing.

Vi vil nu slaae Skiltet op uden for Teltet. Ryd imidlertid op her, min Pige, og træk Gardinet for Teltet, at Publikum ikke skal see os.

334

Rose.

Strax, Herr Pryssing! *(hun tager Glas, Flasker, Tallerkener, o. s. v. bort fra Bordene, og bærer det ind i Teltet.)*

Pryssing
(til Trop.)

Lad os da nu gaae ud og slaae Skiltet op!

Trop.

Ja kom. *(Gaaer med Pryssing ind i Teltet.)*

Klatterup.

Det er en artig Begivenhed.

Ledermann.

Den Tro-Trop har mange Ressou-sou-sourcer.

Klatterup.

Hør, veed De hvad? Lad os benytte os af Leiligheden. Vi vil gaae ind og see, om det tegner til at Pryssing skulde faae en stor Indtægt, og hvis saa er, saa vil vi see at tilhandle os Dyret, imod at afstaae ham Obligationerne; maaskee kan vi profitere derved.

Ledermann.

Ja det har De saagu-gu-gu Ret i. *(De gaae ind i Teltet. Rose er imidlertid bleven færdig, og gaaer ligeledes ind; Teltet tillukkes med Gardinet.)*

335

Tyvende Scene.

Viva. Keiser.

Keiser.
O min Viva! det kan man kalde et heldigt Indfald. Det er dog et sandt Ordsprog, at i oprørt Vand er godt at fiske. Mel. af en Alessandrina. Vel har ei Amor Kræfter,
Han er et Barn forvist;
Men han sig lægger efter
At narre Folk ved List.
Det er et stort Mirakel
At han kan holde Stand,
Men derfor maa den Stakkel
Sig hjelpe som han kan.
Enhver som er herude,
Gaaer jo med Kjærest sin.
Nu blandt de mange Brude
Jeg kneise skal med min.
Og naar saa Kildens Gammen

Er endt i Aftnens Stund,
Paa ny vi træffe sammen
Hist i Charlottenlund.

336

Een og Tyvende Scene.

De Forrige. Rose.

Mel. Valsen af *Baccanali di Roma*.

Rose.
Jo jo, jeg takker!
De staaer og snakker;
Det hele Telt er fuldt af Fremmede,
Som give Penge,
Og frem sig trænge,
For det vidunderlige Dyr at see.

Viva.
Lad kun Teltet sig fylde!
See hvor Skyerne her
Sig om Kanten forgylde
Over eensomme Træer!

Keiser.
Hør den muntre Støi!
Hist en Krage fløi,
Svang med hæse Skrig sig over Skoven væk.
Over Træers Top
Stiger Gyngen op,
Hvor de hvide Piger skrige høit af Skræk.

Alle Tre.
O salige Lyst, under Støien og Vrimlen
I Eenrum at mødes fortrolig og øm,
At sværme med Zephyr, at kjøles af Himlen,
At drømme med Skyerne Kjærligheds Drøm!
337

Viva.
Hist i det Fjerne
Glimter et Lys.

Alle Tre.
Det smiler paa Himlen saa høit over Træer.

Keiser.
Kjærligheds Stjerne
Tændte sig nys.

Alle Tre.
Den vinker os fjernt, men dens Glands er os nær.

Rose.
Det maa jeg sige,
Lyksalig Pige
Er den som kjærlig med sin Brudgom gaaer.
Men De kan troe mig,
At jeg skal snoe mig,
Saa jeg mig ogsaa snart en Kjærest faaer.

Viva.
See hvor Aftenen trækker
Hver en Skygge saa lang!
See de Kjørendes Rækker!
Hør den lystige Sang!

Keiser.
Snart vi skal paany
Hist ved Bellevue
Kjøre langsomt med hverandre, glad i Sind,
Gjennem tunge Sand
Med sit Skum paa Strand,
Hvor vi see den svenske Kyst i Maaneskin.
338

Alle Tre.
O salige Lyst, under Støien og Vrimlen
I Eenrum at mødes fortrolig og øm,
At sværme med Zephyr, at kjøles af Himlen,
At drømme med Skyerne Kjærligheds Drøm!

Viva.
Tæt skal jeg klynge
Mig til din Barm.

Alle Tre.
O kjærlige Længsel som fylder mit Bryst!

Keiser.
Tæt skal jeg slynge
Om Dig min Arm.

Alle Tre.
O mægtige Guddom, jeg lyder Din Røst!

To og Tyvende Scene.

De Forrige. Klatterup.

Klatterup
(meget geskjæftig.)

O det gaaer fortræffeligt! Hele Teltet er fuldt af Tilskuere. Vi faae en styrtende Indtægt. Tænk engang hvad jeg og Literatussen have en fiin Næse. Saasnart vi lugtede Lunten, saa fik vi Pryssing til at afstaae os Indtægten, imod at vi udleverede ham Obligationerne. Nu er han nær ved at gaae ud af sit gode Skind, over at han har gjort den Handel.

339

Keiser.

For mig derimod er det en yderst kjærkommen Efterretning; thi nu er han ude af sin Forlegenhed; jeg har følgelig opfyldt mit Løvte, og tør nu stole paa at han ogsaa vil holde sit.

Tre og tyvende Scene.

De Forrige. Trop.

Trop.

O jeg dumme Fæ, som har gjort saadan en Handel! Der seer man hvad Dyret trækker. Det er en reen spansk Flue.

Klatterup.

Ja min gode Herr Trop! Gjort Gjerning staaer ikke til at ændre. Hør, lad mig nu see, at De i al Hast gjør Skuepladsen istand, og stiller Dyret frem.

Trop.

Det kan De gjøre selv. Dyret skal De faae strax.

Klatterup
(til Keiser.)

Kjære Herr Student! De har været saa god at bringe Sagen i Gang; vil De ikke ogsaa besørge Resten; Dyret opstillet, og saa videre. De veed Besked. Jeg maa tilbage og passe paa ved Indcasseringen.

(løber tilbage i Teltet.)

Keiser
(raaber efter ham.)

Nei, hør dog, hør! - Han er allerede væk. Det er en Ting, jeg ikke kan befatte mig med.

340

Rose.

Jeg maa sandelig ind til Gjæsterne. *(gaaer.)*

Fire og tyvende Scene.

Viva. Keiser. Trop.

Trop.

Ja hvad mig angaaer, saa ønsker jeg at trække mig ud af det hele. Indret De nu Skuepladsen, gode Herr Keiser! gjør det for Pryssings Skyld! lad mig være fri! Seer De, det er en let Sag; De indretter tre Pladser, og afdeler dem ved Seglgarnssnore.

Keiser.

Ja, det er ikke saadan at løbe til. Hvorfor lader De Folk komme, inden Skuepladsen er istand?

Trop.

Ja, det kan jeg ikke gjøre ved. Pryssing havde jo ingen Ro paa sig.

Keiser.

Men saa hent da Dyret frem; før kan jeg intet gjøre.

Trop.

Dyret? Ja det er sandt! Det har jeg her.

Keiser.

Hvor?

Trop.

Her. *(søger i Vestelommen.)*

341

Keiser.

Har De Dyret i Vestelommen?

Trop

(tager en meget lille Æske op, og leverer den til Keiser.)

Vær saa god! - Jeg begyndte ordentlig at svede Angstens Sveed, jeg var bange det var blevet borte.

Keiser.

Er det Dyret?

Trop.

Ja gu er det saa, ja! Luk op, saa skal De see, det er meget sjeldent.

Keiser
(aabner Æsken og stirrer i den.)

Det er jo ikke andet end et lille Insect.

Trop.

Ja, det veed jeg nok.

Keiser.

Kalder De det et Dyr?

Trop.

Det skulde jeg troe. Er et Insect ikke et Dyr? Har De lært Naturhistorie?

Keiser.

Ja, men er det passende til at vise frem for Penge?

Trop.

Hvorfor ikke? Gjør Størrelsen noget til Sagen? Er Naturen ikke ligesaa beundringsværdig i det Smaa som i det Store? Det er ikke noget for den raa Hob, det veed jeg nok, men det er for dannede, for fiint følende Mennesker. Vil De behage at see, det har tre Been.

342

Keiser.

Det er muligt, men saa maa det være et defect Exemplar.

Trop.

Aa Snak! det er i en meget god Stand. Naa, kan De nu sige mig, hvad det hedder?

Keiser.

Nei, jeg er ikke Entomolog. Men tillad mig, hvor meget har Tilskuerne paa tredie Plads betalt?

Trop.

De gaae jo gratis.

Keiser.

Naa ja, saa har de ikke noget at klage over. Maaskee bringe de Kikkerter med.

Trop.

Naa, jeg gaaer min Vei; lad mig nu see, De indretter alt paa det Bedste.

Keiser.

Nei mange Tak! Jeg ønsker ikke at befatte mig hermed. *(lægger Æsken paa Bordet tilhøire.)*

343

Fem og Tyvende Scene.

De Forrige. Pryssing.

Pryssing.

Men Herre Jemini! Staaer I her og holder Faddersladder, istedenfor at gjøre alting istand?

Trop.

Jeg har afleveret Dyret til Herr Keiser. Meer har jeg ikke at gjøre.

Keiser.

Og jeg har lagt det paa Bordet, til Herr Pryssings Disposition. Meer har jeg ikke at gjøre.

Pryssing.

Paa Bordet? hvor?

Keiser.

Der! I den lille Æske.

Pryssing.
(seer paa Keiser, og gaaer derpaa hen og titter i Æsken.)

Er det Dyret?

Keiser.

Ja det er.

Pryssing.

Er det Spøg eller Alvor?

Keiser.

Alvor.

(Pryssing seer spørgende paa Trop.) 344

Trop.

Alvor. Det er et meget godt Dyr.

Pryssing.

Gud skee Lov, jeg har mine Obligationer i min Lomme!

Keiser.

Gud skee Lov, jeg har min Viva under Armen! *(giver hende Armen.)* Nu er der ikke andet for, end at De afleverer Skatten til de to Herrer, som har kjøbt den, og at vi saa itide ere betænkte paa en passende Retirade.

Trop.

Retirade?

Keiser.

Ja hvad mig angaaer, saa har jeg ikke Lyst at blive her og faae Prygl.

Trop.

Prygl? Er De gal? hvem skulde fordriste sig dertil?

Keiser.

Tilskuerne, ifald de ikke finde sig tilfredse med Dyret.

Trop.

Men hvor kan De nu troe, at der skulde være saa lidt Smag, saa lidt høiere Dannelse mellem Folk, at de ikke skulde beundre et Naturens Mesterværk?

Pryssing.

Han er en Nathue! Jeg for min Part vil ikke have noget at bestille dermed, men mener ligesom Herr Keiser, at vi gjøre bedst i at see at komme herfra. Har han Lyst at blive her og tage sine Prygl, saa for mig gjerne!

345

Trop.

Nei, for Pokker! hvis De troer, at der vanker Prygl, saa skjøtter jeg ikke om at blive. Men jeg kan dog aldeles ikke begribe Folks Domme og Meninger .....

Pryssing.

Ja saadan gaaer det saa mangen Recensent.

(Tummel i Teltet.)

Sex og Tyvende Scene.

De Forrige. Rose.

Rose.

Skynd Dem dog! Skynd Dem! Det er ikke muligt at styre Tilskuerne. De vil endelig herud.

Keiser.

Gesvindt! Lad os lægge Dyret i Bordskuffen. *(Lukker Æsken i, og lægger den i Skuffen i Bordet tilhøire.)*

Rose.

I Bordskuffen!

Pryssing.

Der har vi dem! Lad os smutte tilside!

(Pryssing, Keiser, Viva, Trop smutte hen i Krogen, saa at de komme til at staae bag ved det indtrædende Chor. Gardinet i Teltet bliver trukket tilside.)

346

Syv og Tyvende Scene.

De Forrige. Chor af Tilskuere

(Herrer, Damer, Børn.)

Første Herre. Anden Herre. En Dame.

LEDERMANN og KLATTERUP (*træde tilsidst ind. De Fire, som havde skjult sig, træde lidt efter lidt frem og blande sig i Choret*.)

Mel. af Bellmann: Undan ur vägen! si hur Profossen med plumager.

Chor.
Det er dog skammeligt os at lade staae saalænge!
Troer De, vi Tid har, til Morgenen den gryer?
Vi har jo givet vore Penge,
Lad os da see nu det mærkelige Dyr!
Af alle Kræfter
Vil vi til Charlottenlund,
Og til Slukefter
Før Midnatsstund.
Hille den Slemme! Hvad er det for en lumpen Maade?
Her knap en Bænk er, som man kan sidde paa.
Det lader, som det var af Naade
At for Betaling vi smukt faae Lov at staae.

Keiser
(til Pryssing og Trop.) Jo kjære Venner!
Her vil vanke tørre Hug.

Pryssing.
Ingen os kjender.

Trop.
Ei mindste Muk!

347

Chor.
Hvor er nu Dyret? Maaskee det er her heller ikke!
Hvor er da Manden som skal det vise frem?
Vi vide vil til Punkt og Prikke
Hvordan det kaldes, og derpaa gaae vi hjem.

Klatterup.
Hvad er dog dette?
Har man ei endnu begyndt?

Ledermann
(slaaer sig paa Lommen.) Her er det Re-Rette,
Vor Ski-Ski-Skillemy-mynt!

Chor.
Men saa for Pokker! hvor er det sjeldne Dyr da henne?
Hvis man os driller, vi blive vred i Aand.
Jeg mærker det faaer ingen Ende,

Dyr seer jeg ikke meer end bag paa min Haand.
Hvor er dog Manden
Som med Dyret trækker om?
Skaf ham, for Fanden!
Saa kom da, kom!

Klatterup.

Ja jeg beder Dem meget undskylde at det har varet saalænge, men nu skal vi strax have den Ære at begynde.

Første Herre.

Saa det er Dem, som fremviser Dyret?

Klatterup
(forskrækket.)

Ja jeg er ikke ene derom, jeg har en Collega.

(Peger paa Ledermann.)

348

Første Herre.

Da skulde De med samt Deres Collega skee en Ulykke .....

Klatterup.

Jeg beder tusinde Gange om Forladelse. Nu skal Dyret strax have den Ære. *(afsides, idet han seer sig om)* Jeg kan min Sjæl ikke begribe .... *(til Ledermann)* Veed De ikke, hvor det er .....

Ledermann.

Hvad beha-ha-hager?

Klatterup.

Det er da ogsaa fordømt, at det Menneske skal være døv. Jeg kan jo dog ikke raabe det ud. Og jeg troer at baade Trop og Pryssing og Studenten er fløiten.

En Dame.

Er det et stort Dyr?

Klatterup.

O ja saamæn. *(til Ledermann)* Veed De hvad det er for et Dyr?

Ledermann.

Nei jeg vee-veed ikke. Jeg troe-troede at De havde seet det.

Klatterup.

Nei for Fanden! Jeg troede, De havde seet det.

Damen.

Det er dog vel ikke saa stort som en Elephant?

Klatterup.

Nei! Nei det er det ikke.

Damen.

Maaskee som en Oxe?

349

Klatterup.

Hm ..... ja, ja omtrent; ja, jeg troer, det kan vel være som en Oxe - eller dog maaskee lidt mindre. Ja, seer De, jeg er ikke den Mand som praler; De skal ikke sige om mig at jeg har lovet for meget. Hvad Oxer angaaer, saa har man dem af forskjellig Størrelse.

Damen.

Men det er dog vel større end en stor Hund?

Klatterup.

Ja Gud bevares! Meget større end den største Hund. *(afsides.)* Aa gid jeg var sluppen vel herfra!

Anden Herre.

Er det maaskee en stor Fisk?

Klatterup.

Ja, seer De, hvad Størrelsen angaaer, det er nu virkelig et overmaade ubestemt Begreb .....

Anden Herre.

Nei, jeg mener blot om det er en Fisk?

Klatterup.

Ja det er ikke saa let at bestemme. Dyret har vel en Deel af en Fisks Natur -

Anden Herre.

Maaskee en Vandfugl?

Klatterup.

Ja seer De, forsaavidt som det ligner en Fisk, har det rigtignok adskilligt af en Fugl.

Damen.

Saa det hører ikke til de fiirføddede Dyr?

350

Klatterup.

Ja, jeg skal have den Ære at sige Dem, hvad Fødderne anbelanger, saa ..... *(betænker sig.)*

Anden Herre.

Nu vel?

Klatterup.

Hvad det var jeg vilde sige? ..... Nei, det var dog ikke om Fødderne jeg vilde tale.

Første Herre.

Saa for en Ulykke! hold op at tale i Gaader, og lad os see Dyret.

Klatterup.

Aa Herre Gud! jeg skal gjøre alt hvad der staaer i min Magt; men jeg troer - jeg troer at det er fløiet lige ind i Laxegaden.

Damen.

Kan det da flyve?

Klatterup.

Ja, ifald det er fløiet bort, saa maa det kunne flyve.

Rose.

Søger De om Dyret?

Klatterup.

Ja gu søger jeg.

Rose.

Det ligger i Bordskuffen.

Adskillige.

I Bordskuffen?

351

Første Herre
(vil aabne Skuffen.)

Men det bider dog vel ikke?

Klatterup.

Ja, det kan jeg sandelig ikke staae inde for.

Damen.

Aa lad os tage os iagt. Jeg beder Dem, luk ikke op.

Klatterup.

Nei, det er meget sandt. Det er bedre, vi ikke lukke op.

Første Herre.

Ih Snak! Troer De, vi ere komne her, for at lade os gjøre Nar af? *(vil aabne.)*

Adskillige.

Aa tag Dem ivare!

Andre.

Ih Snak!

(De stimle om Bordet. Een vælter det, saa Skuffen falder ud med Æsken og Trops Papirer og Skrivertøi. Alle fare med et Skrig tilbage.)

Første Herre
(nærmer sig)

Men hvad er det? Der er jo slet ikke noget i Skuffen uden Papirer.

Klatterup.

Jeg beder om Forladelse! Dyret fløi bort.

Damen.

Ja det saae jeg tydelig.

(Trop trænger sig hen igjennem Mængden; Pryssing og Keiser trække ham i Kjoleskjøderne, og gjøre sig Umage for at holde ham tilbage.) 352

Pryssing.

Lad det være, siger jeg ham.

Keiser.

Det gaaer ikke godt.

Trop.

Slip mig dog, for Pokker! *(kommer frem.)* Troer De at jeg kan taale at see mine Recensioner og mit Dyr saaledes blive maltracterede? Disse to Personer vil her fremvise for det store respective Publikum Ting, som de aldeles ikke kjende eller forstaae.

Klatterup.

Er De gal?

Adskillige.

Lad høre!

Trop.

De skal vide, jeg er Recensent og Criticus. Her har De nu spildt mig alle mine Recensioner og Kunstkritiker, og hvis jeg ikke samlede dem op igjen, saa gik de tabt for Efterverdenen. *(bukker sig og sanker Papirerne op.)*

Første Herre.

Aa hvad! Vi komme ikke her for at læse Recensioner, men for at beundre Naturen og Kunsten. Hvor er Dyret?

Trop
(søgende paa Gulvet.)

Det ligger her imellem mine kritiske Blade.

Damen.

Fløi det da ikke bort?

353

Trop
(stedse søgende.)

Det veed jeg ikke, men naar De saadan lader mine Flyveskrifter flyve, saa er det intet Under om ogsaa Dyret er gaaet fløiten.

Anden Herre.

Det maa da være forbandet lille.

Trop.

Det var et pænt Dyr; det laae i en lille bitte Æske, som jeg havde havt Snuustobak i. Det var ikke større end at man kunde tage det som en Priis mellem to Fingre.

Første Herre.

Kan de gode Herrer og Damer da nu endelig mærke, at disse Folk holde os alle for Nar? *(løfter Stokken mod Klatterup.)* Hvor tør Din Hund understaae Dig .....

Klatterup.

Rolig, rolig! Siig det til min Collega!

Ledermann.

Hva-hvad behager?

Første Herre
(til Ledermann.)

De fortjente, at man skulde .....

Klatterup.

De maa tale høiere, han er tunghør.

Første Herre
(høit.)

Veed De vel, at Deres Adfærd skal ikke gaae ustraffet af? Jeg agter at skrive en nøiagtig Beretning om hvad her er passeret, og lade den indrykke i den patriotiske Stormklokke.

Ledermann.

Ja det er ju-just mig, som er Udgi-giver deraf.

354

Klatterup.

Og jeg har den Ære at trykke den.

Første Herre.

Saa for en Ulykke! - *(til Ledermann.)* Naa da, kan jeg ikke faae det i Bladet, saa skal jeg i det mindste faae det i Dig selv. *(Løfter Stokken imod ham; adskillige andre gjøre det samme.)*

Ledermann.

Vi-vi-vil De nu ba-bare hø-hø-høre? vi har faa-faaet Dy-Dyret af Herr Pr-Pr-Pryssing.

Klatterup.

Der staaer han! *(trækker ham frem.)*

Første Herre
(til Pryssing.)

Og De?

Pryssing.

Jeg har faaet det af Herr Keiser. *(Trækker Keiser frem.)*

Første Herre
(til Keiser.)

Og De?

Keiser.

Af Herr Trop. *(Peger paa ham.)*

Første Herre
(til Trop.)

Og De?

Trop
(forskrækket.)

Jeg har selv opfundet det.

Første Herre.

Opfundet det?

355

Trop.

Nei jeg fortalte mig; j eg mener, jeg har fundet og opdaget det.

Første Herre
(med opløftet Stok.)

Naa, saa skal Du da ogsaa skee en Ulykke!

Trop
(falder paa Knæe.)

Naade! Naade!

Otte og Tyvende Scene.*)

De Forrige. Madam Voltisubito og Nonpareil (*komme fra Teltet, den sidste med Klokkespillet fra Tryllefløiten*.)

Nonpareil.

Platz! Platz! *(de trænge sig igjennem.)*

Madam Voltisubito.

Ah Troppo caro! Ik komme um Sie absuholen sur Comödie.

Trop
(reiser sig.)

Jo jeg er rigtignok i Humeur til at gaae paa Komedie.

Madam Voltisubito.

Qu'avez vous donc? Wie geht's Ihn?

Trop.

Sehr schlecht, Madam! Die Leute wollen mich prügeln, weil ich ein seltenes Thier verloren habe, das ich für Geld zeigen wollte.

*) 356

Madam Voltisubito.

Nix wie das? *(til de Omstaaende.)* Wenn *le public* mitgehen will, um meine neue Patomine su sehen, so sollen Sie viel seltene Thiere darin sehen: eine Schlange, zwey Löwen und vieleVögel. Das Billet kost aüßerst wenig, und Sie alle soll heute su halb Preis hineingehen.

Adskillige.

Ja nok da! lad os tage det med!

Trop.

Tausend Dank, süße Madam! Sie haben mich gerettet. *(kysser hendes Haand.)*

Madam Voltisubito
(til Nonpareil.) Jouez, Monsieur, jouez; et allons nous en au son des cloches. (Nonpareil slaaer Klokkespillet; alle bevæge sig derefter i Takten.)

Slutningssang.

Mel. af Tryllefløiten: Det klinger saa herligt, at dandse jeg maa.

Chor.
Det klinger saa herligt, at dandse jeg maa, Tralala!
Nei Mage til Klokker vist aldrig man saae, Tralala!

Mel. af samme: Kunde stedse Klokkens Magt.

Allegro.

Keiser og Viva.
Her har Kildenymphens Smiil
Kronet Elskovs Drømme;
Her vi skal for Kirsten Piil
Aarlig Glasset tømme.
357

Nonpareil og Madam Voltisubito.
Mes mis, allons, allons!
Vous verrez deux beaux lions.

Trop
(med sine Manuskripter i Haanden, til Publikum:) Om en Tour til Kirstens Lund
Her De mindes skulde,
Glemme for en liden Stund
Vintrens Iis og Kulde.
Men som Recensent jeg her
Mærker, jeg tilovers er.
Hvis jeg dog, mig selv tiltrods,
Kan Dem Moerskab skjænke,
Lad i Dyrehaven os
Paa Kritik ei tænke! *(Kaster Papirerne.)*

Chor.
Lad i Dyrehaven os
Paa Kritik ei tænke!